

بررسی تطبیقی سیر تحول اندیشه‌های حمل و نقل و پایداری اجتماعی در طراحی پایانه‌های مسافری

نسیم دادگستری^۱، مهسا فرامرزی اصلی^{۲*}

۱- دانشجوی دوره کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز، گروه معماری، تبریز، ایران (n.ddgstr@gmail.com)

۲- استادیار، عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز، گروه معماری، تبریز، ایران (faramarzi@iaut.ac.ir)

چکیده

امروزه با گسترش خدمت رسانی مراکز متعدد که تابع رشد روزافزون نیازهای جوامع انسانی می‌باشد، صنعت حمل‌ونقل به عنوان یکی از عوامل اساسی در جریان توسعه جوامع، به طور همزمان دارای نقش تاثیرگذار و تاثیرپذیر بوده است. در این بین نقش کلیدی پایانه‌های مسافری در صنعت حمل‌ونقل که محل تلاقی حمل‌ونقل درون شهری و برون شهری است و در ابتدای خطوط مواصلاتی اصلی، شهرها را با مراکز جمعیتی دیگر متصل می‌نماید، حائز اهمیت می‌باشد. فضای پایانه که از جمله فضاهای عمومی است، بستری برای وقوع بخشی از فعالیت‌های اجتماعی محسوب می‌شود. در سال‌های اخیر با افزایش فردگرایی، عوامل اجتماعی به عنوان پیش‌نیازی برای پایداری فضاهای عمومی که نقشی اساسی در برقراری تعاملات اجتماعی ایفا می‌نمایند مورد توجه جدی قرار گرفته‌اند. در بحث پایداری بیشتر تأکید بر عوامل زیست محیطی و اقتصادی بوده، از این رو، مسئله افزایش و ایجاد تعامل اجتماعی مطلوب در فضاهای معماری عمومی توسط طراحان، زمینه ساز کنکاش در خصوص سیر تحول رویکردهای نظری حمل‌ونقل و زمینه‌های نظری پایداری اجتماعی بوده است. پژوهش حاضر به منظور ارزیابی نظرات اصلی‌ترین و مطرح‌ترین متفکران مرتبط با این دو وجه به روش مطالعه اسنادی و با استفاده از منابع واجد ارزش در این عرصه، ضمن بررسی متاخرترین ایده‌ها، این نظریه پردازان را در دو محور جداگانه دسته‌بندی نموده است. نتایج حاصل از این مطالعه نشان می‌دهد که گرچه دیدگاه‌های ارائه شده در ارتباط با این موضوع در بسیاری موارد واجد جنبه‌هایی مشترک بوده‌اند اما در دوران اخیر با تثبیت اهمیت نقش شاخص‌های کیفی و اجتماعی، تأکید بسیار بر رویکردهای پایداری محیطی، اجتماعی و ایجاد امنیت می‌باشد. به عبارتی در طی قرن گذشته تا به امروز یک جهتگیری کلی از طراحی بر اساس زندگی ماشینی مدار به سمت طراحی انسان مداری به وجود آمده است.

واژه‌های کلیدی: طراحی پایانه اتوبوسرانی، پایداری اجتماعی، نظریه حمل و نقل، نظریه پایداری اجتماعی